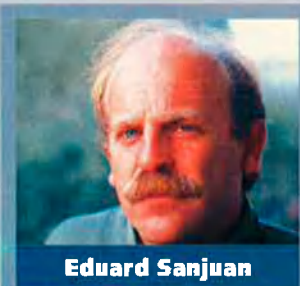

L'ou de la serp

Eduard Sanjuan

"Els últims conflictes mundials es caracteritzen per comportar atacs sistemàtics i massius contra poblacions civils. Són conflictes fora de control en un món que encara no ha sabut redissenar un nou equilibri després de la desaparició dels blocs. Mentrestant, el món es va acostumant a la barbàrie en marxa."

Sense adonar-nos-en gaire, com el degoteig constant que va omplint la galleda i que acaba per mullar-ho tot, la barbàrie va passant a formar part de les nostres consciències amb el calaix de respostes i d'arguments pràcticament buit.

Tot just ara comencem a certificar, amb l'amargura de la innocència maltractada, que la caiguda del mur de Berlín aquell dia 9 de novembre del 1989 ha donat pas a una nova situació internacional, a una nova etapa històrica, en què el desordre –entès com la sistematització del caos i de l'agressió contra una col·lectivitat– fa de contrapunt real, brutal, a certs somnis precipitats.

Aquell anunci del "nou ordre internacional" de l'ex-president nord-americà George Bush, fet amb un Saddam Hussein humiliat i amb una Unió Soviètica exhausta, va ser més un reflex triomfalista d'un món occidental soberbi, amb el coll de l'enemic sota el propi peu, que no pas la voluntat d'un canvi històric per corregir l'exercici despòtic del poder. Una formulació de bones intencions que, ara, a més a més, ens sona a música celestial ofegada pels canons i metralladores que vomiten mort a mig planeta.

La tensió entre els dos blocs militars generava l'aparició de conflictes on les dues superpotències es jugaven el tauler geoestratègic mundial i, de pas, provaven els seus armaments convencionals. I teledirigien conflictes i "tempus" successius d'ofensives militars i diplomàtiques d'igual manera que apagaven focs allà on no convenia un incendi incontrolat. La major part de les regions conflictives del planeta eren sotmeses a un cert tipus de "control". Els dictadors i els genocides potencials estaven obligats a "passar balanç" a les respectives metròpolis ideològiques.

Aquesta estratègia de l'"equilibri sostingut de l'horror" es va enfonsar estrepitosament amb la desaparició de la Unió Soviètica i la dissolució del Pacte de Varsòvia. I així com es van desencallar conflictes enquistats per culpa en part de l'existència mateixa dels blocs (Nicaragua, El Salvador, Pròxim Orient, etc.), han aparegut d'altres, la gossadia i l'extrema violència dels quals –amb l'anihilació

La tragèdia de Somàlia. El paradigma de la barbàrie.

sistemàtica i massiva de població civil– no són fàcilment imaginables sense parar en aquesta caòtica i tribal orfandat deixada per la ruptura de la tensió.

Amb una inusual freqüència, en el 50 aniversari de l'alliberament dels camps de concentració nazis, llegim i sentim paraules i expressions com "genocidi", "crims contra la humanitat", "tribunals internacionals pels drets de l'home"... Les pràctiques genocides comeses a la Cambodja dels Khmers Rojos de Pol Pot –on van ser assassinades més d'un milió de persones– ens van deixar horroritzats però convençuts que allò era difícilment repetible. Doncs bé: el món ha assistit en aquests últims quatre anys a nous genocidis contra prop de dos milions de civils, dramàticament atrapat en conflictes sota control dels "nous senyors de la guerra".

Bòsnia-Hercegovina, Somàlia, Ruanda, Burundi, Txetxènia, Algèria, novament Cambodja, han estat tràgics testimonis –ho són encara– d'assassinats en massa de civils. La violència aportada pels nous integrismes racials, tribals i ideològics, en alguns casos provinent de les mateixes estructures de l'estat, ens deixen sense alè. Però, a poc a poc, cada vegada una mica més indiferents. Asseguts tranquil·lament en el sofà davant del televisor o amb un diari a les mans, comencem a fer-nos espinoses preguntes sobre la condició humana. I arribem a perilloses conclusions sobre el pretès destí dels pobles. És una lenta però sostinguda assumpció de la barbàrie a través del *fast-food* mediàtic. Una magnífica temperatura ambiental perquè esclati l'ou de la serp.